

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

**ГЛОБАЛЬНІ ТА НАЦІОНАЛЬНІ
ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ**

Електронне наукове видання

Випуск 10

Миколаїв

2016

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Стройко Тетяна Володимирівна, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри міжнародної економіки Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського).

Заступник головного редактора:

Іртицева Інна Олександрівна, доктор економічних наук, професор (професор кафедри міжнародної економіки Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського).

Відповідальний секретар:

Данік Наталія Вадимівна, кандидат економічних наук, доцент (доцент кафедри фінансів Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського).

Члени редакційної колегії:

Бородіна Олена Михайлівна, Ph.D, професор економіки (професор, "Банковні інститут висока школа а.с.", м. Прага, Чехія).

Бузько Ірина Романівна, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри міжнародної економіки, проректор з науково-педагогічної роботи Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля).

Булатова Олена Валеріївна, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри міжнародної економіки, проректор з наукової роботи Маріупольського державного університету).

Дейнеко Людмила Вікторівна, доктор економічних наук, професор (завідувач відділу промислової політики Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України).

Кіщак Іван Теодорович, доктор економічних наук, професор (декан факультету економіки Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського).

Клисинські Януш, доктор економічних наук, професор (професор кафедри спортивного маркетингу Техніко-Гуманітарної академії м. Бельсько-Бяла, Польща).

Мартинюк Володимир Петрович, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри фінансово-економічної безпеки Тернопільського національного економічного університету).

Ніколаєнко Наталія Олександрівна, доктор політичних наук, доцент (завідувач кафедри політології Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського).

Стукало Наталія Вадимівна, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри міжнародної економіки Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара).

Сухоруков Аркадій Ісмаїлович, доктор економічних наук, Заслужений економіст України, професор (Радник при дирекції Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові України).

Хвесик Михайло Артемович, академік НААН, доктор економічних наук, заслужений діяч науки і техніки України, професор (директор Інституту економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України).

Шапошников Костянтин Сергійович, доктор економічних наук, професор (декан факультету економіки та менеджменту Херсонського державного університету).

Шиян Дмитро Вікторович, доктор економічних наук, професор (професор кафедри економіки підприємства та менеджменту Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця).

Agata Malak-Rawlikowska, dr inż, Wydział Nauk Ekonomicznych Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego.

Видання входить до «Переліку електронних фахових видань, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» на підставі Наказу МОН України від 29 грудня 2014 року № 1528 (Додаток № 11)

**Рекомендовано до поширення в мережі інтернет Вченою радою
Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського
(Протокол № 18 від 12.04.2016 р.)**

Електронне наукове видання

ГЛОБАЛЬНІ ТА НАЦІОНАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ

Випуск 10

Коректура • *О.А. Скрипченко*

Комп'ютерна верстка • *Н.М. Ковальчук*

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен, географічних назв, назв підприємств, організацій, установ та іншої інформації несуть автори статей. Висловлені у цих статтях думки можуть не збігатися з точкою зору редакційної колегії і не покладають на неї ніяких зобов'язань.

ЗАСНОВНИК:

Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського
Адреса редакції журналу: вул. Нікольська, 24, м. Миколаїв, Україна, 54030
Відповідальний секретар: Данік Наталя Вадимівна
E-mail: наука@global-national.in.ua
Телефон: +38 (095) 458-19-85

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

Аванесова Н.Е., Бардакова О.Ю. ЗАЛУЧЕННЯ КОШТІВ УКРАЇНСЬКИМИ БАНКАМИ: ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА НЕДОЛІКИ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ.....	3
Дулюк В.Г. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ КРИТЕРІЙ РАЦІОНАЛЬНОГО ЕНЕРГОВИКОРИСТАННЯ.....	7
Дунська А.Р., Жалдак Г.П. ЦІНОВА ЕЛАСТИЧНІСТЬ ПОПИТУ ЯК ОСНОВА ПРИЙНЯТТЯ ЕФЕКТИВНИХ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ.....	12
Конохова З.П. АСИМЕТРИЯ ИНФОРМАЦИИ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ЭКОНОМИКОЙ УКРАИНЫ.....	18
Маслов Д.С. ТЕОРИЯ ГОСУДАРСТВЕННОГО ДОЛГА В ИСТОРИЧЕСКОЙ РЕТРОСПЕКТИВЕ: Д. РИКАРДО.....	23
Носик О.М. ІННОВАЦІЙНИЙ ТИП ВІДТВОРЕННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ: КРИТЕРІЇ ВИЗНАЧЕННЯ.....	29
П'ясецька-Устич С.В. КОРУПЦІЯ І ТІНЬОВА ЕКОНОМІКА В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН СУСПІЛЬСТВА.....	34
Стефанишин О.Б. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИЗНАЧЕННЯ СУТНІСНИХ ХАРАКТЕРИСТИК, ФУНКЦІЙ ТА СКЛАДОВИХ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	40
Фицик Л.А., Фицик І.Д. ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ЗАСАД СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ В НАУКОВІЙ ТА ПРАКТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ М.Х. БУНГЕ.....	44

СЕКЦІЯ 2

СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Алієв Р.А. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ БУДІВЕЛЬНИХ ПОСЛУГ.....	49
Бестужева С.В. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ.....	55
Горіна Г.О. ДІАГНОСТИКА МІЖНАРОДНИХ ДОКУМЕНТІВ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ КОНЦЕПТУАЛЬНУ ОСНОВУ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ.....	61
Давлианидзе Я.С. КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ УКРАИНСКОЙ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ПРОДУКЦИИ НА ЕВРОПЕЙСКОМ РЫНКЕ.....	65
Данкевич В.Є. МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН.....	70
Дерід І.О., Галушка К.О. СПЕЦИФІКА РЕГІОНАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ КРАЇН ІЗ РІЗНИМ СТУПЕНЕМ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ ПРИРОДНИМИ РЕСУРСАМИ: АНАЛІЗ КРАЇН СЕРЕДНЬОГО СХОДУ ТА ПІВНІЧНОЇ АФРИКИ.....	76
Закревська Л.М. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТОРГОВЕЛЬНИХ ВЗАЄМОВІДНОСИН НА УМОВАХ ПОГЛИБЛЕНОЇ ТА ВСЕОХОПЛЮЮЧОЇ ЗОНИ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ (ПВЗВТ).....	82
Kozyryeva O.V. MAIN DIRECTIONS OF DEVELOPMENT OF STRATEGIC PARTNERSHIP BETWEEN UKRAINE.....	86
Купчак М.Я., Мартин О.М., Гонтар З.Г. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ СТРАТЕГІЙ УКРАЇНИ НА БАЗІ НООСФЕРНОГО ПІДХОДУ	92
Орлова О.М. ОСОБЛИВОСТІ Й ПРОБЛЕМИ АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В НОВИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ ТА НА ФОНІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ.....	97
Павлюк О.О. СУЧАСНІ ПІДХОДИ В РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТІ БАНКІВ.....	101

Попова Ю.М., Радченко Л.М., Салогуб А.А. ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО США ТА УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	106
Січко С.М. МІЖНАРОДНА ТРУДОВА МІГРАЦІЯ ЯК ФОРМА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН.....	112
Федоронько Н.І., Гнатюк І.Ю. ВИКОРИСТАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ВАРТІСНОГО АНАЛІЗУ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	117
Федоронько Н.І. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ЕКСПОРТНИХ ТА ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ.....	120
СЕКЦІЯ 3	
ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ	
Агапова М.В. МАЙБУТНЄ АГРАРНОЇ БІРЖИ В УКРАЇНІ.....	124
Беженар І.М. СТАН РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУРАХ.....	128
Бержанір А.Л., Стрембіцька Л.Л. СТРАТЕГІЇ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ ТА БІЗНЕСУ В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ РИНКОВИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ.....	134
Блага В.В., Марченко І.Ю., Кобзарєва Г.Ю. ПРИВАТИЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА ЯК ШЛЯХ ВИХОДУ З КРИЗИ.....	140
Братюк В.П., Мешко В.В. ПЕРЕСТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	144
Воскобійник Г.С., Туржанський В.А., Несторишен І.В. ІНСТРУМЕНТАРІЙ ТА МЕТОДИ СИСТЕМНОГО АНАЛІЗУ В КОНТЕКСТІ РОЗРОБКИ МЕТОДИКИ ПОГЛИБЛЕНОГО АНАЛІЗУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	148
Гордієнко В.О., Шаранов Р.С. ВПЛИВ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ.....	154
Грицуленко С.І. ДОСЛІДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У КОНТЕКСТІ МОНІТОРИНГУ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ.....	159
Данкевич Є.М., Данкевич В.Є. ЕКОЛОГІЧНИЙ КОНТРОЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ НА МИТНИЦІ.....	166
Дубинецька П.П., Гончаренко Д.О., Сличко Я.В. ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА СУСПІЛЬСТВА СЕРЕДНЬОГО КЛАСУ В РИНКОВИХ УМОВАХ.....	171
Козяр Н.О. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	174
Кравченко О.О. АНАЛІЗ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ.....	179
Ляховець В.О. РИНОК ЯЛОВИЧИНИ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	184
Маслак О.М. ФОРМУВАННЯ РИНКУ ОРГАНІЧНОЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ.....	189
Медвідь Ю.О., Корнійчук О.О. ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТНИХ МИТНИХ ФОРМАЛЬНОСТЕЙ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЮ ДОСТОВІРНОСТІ ДЕКЛАРУВАННЯ ТОВАРІВ.....	193
Можайкіна Н.В. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ДЕПРЕСИВНИХ РЕГІОНІВ	197
Назаренко Г.В. КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПОДАТКОВИХ ПЛІГ.....	202
Натрус К.С., Хамініч С.Ю. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МАРКЕТИНГОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ НА ОСНОВІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ГАЛУЗЗЮ.....	209
Пакуліна А.А., Пакулін С.Л., Тарасенко С.І. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ВЕКТОРА УКРАЇНИ.....	214

Пікулик О.І. ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ.....	220
Прохорчук С.В. УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ГОСПОДАРЮЮЧИХ СУБ'ЄКТІВ ГАЛУЗИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	223
Пужай-Черета А.М. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ДИНАМІКА РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ ТА ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ.....	227
Степанюк Н.А. АНАЛІЗ ПРИЧИН КРИЗОВОЇ ДИНАМІКИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	231
Струк Н.П. ОСНОВНІ СКЛАДОВІ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ.....	235
Тихонова Н.О. АНАЛІЗ ГАЛУЗИ ВИРОБНИЦТВА ОВОЧІВ В УКРАЇНІ.....	239
Шепегуха О.О. ПОНЯТТЯ, СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ОБСЛУГОВУЮЧИХ КООПЕРАТИВІВ В ЄС ТА УКРАЇНІ.....	245
Шехлович А.М. ЕФЕКТИВНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РЕАЛІЗАЦІЄЮ ІНСТИТУЦІЙНИХ МЕХАНІЗМІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ.....	250
СЕКЦІЯ 4	
ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ	
Андрущенко Н.О. БІЗНЕС-МОДЕЛЬ, КОРПОРАЦІЯ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ У ВИБОРІ СТРАТЕГІЙ УПРАВЛІННЯ В ХАРЧОВІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ.....	256
Аніщенко Л.О. СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ТРИВАЛОЇ КРИЗИ.....	261
Балдинюк А.Г. ЗМЕНШЕННЯ ПРОТИРІЧ СТРАТЕГІЇ ТА ТАКТИКИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	267
Банера Н.П. АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ЯК ОДИН ІЗ ШЛЯХІВ ВИХОДУ ІЗ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ.....	270
Банєва І.О. АДАПТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	274
Бінерт О.В. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВИРОБНИКІВ МОЛОКА ТА МОЛОКОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	279
Бондарчук О.М., Третяк Н.А. ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ГІРНИЧОЗБАГАЧУВАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	283
Вітка Н.Є. ПРОЦЕСИ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	288
Газенко К.В. ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ВОЗНЕСЕНСЬКОГО РАЙОНУ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	292
Гапоненко Т.М. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ РИНКУ ЦУКРУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ.....	296
Гільорме Т.В., Кислиця К.В. ОЦІНЮВАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ЯК СКЛАДОВОЇ СТРАТЕГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	300
Гончарук О.В., Бузовська Г.О. МЕТОДИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ГРАФОАНАЛІТИЧНОЇ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	306
Гопкало Л.М. РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО ОРІЄНТОВАНИХ ГОТЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ.....	312
Грабчак В.І. СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «РЕПУТАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВА» ТА ЇЇ СКЛАДОВІ.....	317

Гресь-Євреїнова С.В. ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ СУЧАСНИХ ТЕХНІЧНИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ XXI СТ. У ЗАПОРІЗЬКОМУ ОБЛАСНОМУ КРАЄЗНАВЧОМУ МУЗЕЇ.....	323
Гринюк Р.М. ОСОБЛИВОСТІ ПРОГНОЗУВАННЯ ІНДИКАТОРІВ ОЦІНЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ.....	328
Довбенко В.І. ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ.....	333
Зайцева В.М. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМ СТРАХУВАННЯ В ТУРИЗМІ.....	339
Зачосова Н.В., Горячківська І.В. ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНЮВАННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ ТА ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ.....	343
Іванієнко К.В. РОЗРОБКА МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОНІТОРИНГУ ТА ДІАГНОСТИКИ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА ДЛЯ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ЙОГО РОЗВИТКУ.....	349
Іпполітова І.Я. МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ЩОДО УПРАВЛІННЯ ТОВАРНО-МАТЕРІАЛЬНИМИ ЦІННОСТЯМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	357
Кадол Л.В. ОСОБЛИВОСТІ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	363
Качмар О.В. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	368
Кашубська В.В. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СТРАТЕГІЙ ПРОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ.....	373
Кобець С.П., Шкляр Л.С. ВИКОРИСТАННЯ КЛАСТЕРНОГО ТА КОРЕЛЯЦІЙНО-РЕГРЕСІЙНОГО АНАЛІЗУ В УПРАВЛІННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ.....	378
Коренюк П.І. РОЛЬ ІННОВАЦІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	383
Корінь М.В., Кузьменко А.В. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ МАРКЕТИНГОВО-ЛОГІСТИЧНОГО НАКОПИЧУВАЛЬНО-РОЗВАНТАЖУВАЛЬНОГО ЦЕНТРУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ.....	387
Сокол П.М., Корчевна А.О. АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ НА ЗАСАДАХ КЛАСИФІКАЦІЙНИХ ОЗНАК.....	394
Кравченко М.В. ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ТА ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	399
Кривицька Н.Ю., Андрущенко В.В. ОБГРУНТУВАННЯ ВЕРТИКАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	403
Крисько Ж.Л. УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	407
Лещенко Л.О. ОПТИМІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ В ОВОЧІВНИЦТВІ.....	412
Легостаєва О.О., Кондратенко Н.Д. ДЕЯКІ ЗАХОДИ ОПТИМІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	415
Лизунова О.М. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ЗА РАХУНОК УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ КАДРАМИ.....	419
Макаренко Н.О., Селезень О.М. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ НА ОСНОВІ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	423
Мельничук Л.С. ХАРАКТЕРИСТИКА ТА СУЧАСНИЙ СТАН СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ.....	429

Овсянникова Н.В. МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ПОСТРОЕНИЮ СИСТЕМЫ МОТИВАЦИИ НА ПРЕДПРИЯТИИ.....	433
Олійник Т.Г. СУТНІСТЬ, ОСОБЛИВОСТІ ТА НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	437
Олійничук О.І. АРХІТЕКТОНІКА СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА: ЕКОНОМІКО-ПРОЦЕСНИЙ ПІДХІД.....	442
Осадчук І.В. КОМПЕНСАЦІЙНИЙ ПАКЕТ ЯК ІНСТРУМЕНТ МОТИВУВАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІЗАЦІЇ.....	447
Отенко І.П., Чепелюк М.І. СТРАТЕГІЧНІ ЗАХОДИ ФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ В ПРОЦЕСІ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ЗМІН ПІДПРИЄМСТВА.....	451
Парубок Н.В. БУРЯКІВНИЦТВО В ЕКОНОМІЦІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	455
Пилипенко С.М. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	460
Попадинець І.Р. ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ЕФЕКТИВНОСТІ МОТИВАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКОЇ ПРАЦІ.....	465
Продіус О.І. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ СКЛАДОВІ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	471
Колесник В.М., Рибка І.С. АНАЛІЗ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ КРИВООЗЕРСЬКОГО РАЙОНУ НА ОСНОВІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ РОЗРАХУНКІВ.....	477
Ріпа Т.В. ЗМІСТОВА ХАРАКТЕРИСТИКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ.....	482
Рожков В.О. ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	486
Сабліна Н.В. УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ.....	489
Sagalakova N.O. ESSENTIAL CHARACTERISTICS OF PRICING PROCESS IN TOURISM.....	495
Сахненко А.С. АНАЛІЗ АСОРТИМЕНТНОГО ПОРТФЕЛЯ НА ПРИКЛАДІ ПІДПРИЄМСТВА М'ЯСОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ.....	500
Севрук Є.М. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ.....	505
Седікова І.О. РОЛЬ ДЕРЖАВИ В УПРАВЛІННІ БІРЖОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ЗЕРНОВОГО РИНКА.....	510
Селезньова Г.О., Сиров В.В. РОЗРОБКА АЛГОРИТМУ ВИБОРУ КОНКУРЕНТНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА.....	514
Селезньова Г.О. ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	519
Скриньковський Р.М., Бочко О.Ю., Харук К.Б. ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВАМИ.....	526
Стригуль Л.С. ЕКОНОМІКО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНКИ ДОСТАТНОСТІ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	530
Ступнікер Г.Л., Спиридонова К.О. ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ ІЗ ПОЗИЦІЇ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ.....	535
Тодосійчук В.Л., Алескерова Ю.В. БЮДЖЕТУВАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД В УПРАВЛІННІ АГРАРНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	538
Ушкаренко Ю.В. ЕКОНОМІЧНА ПРИРОДА ТА СОЦІАЛЬНА МІСІЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	543

Федоришина Л.М., Камінський В.І. САМОМЕНЕДЖМЕНТ ЯК МИСТЕЦТВО УПРАВЛІННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИМ ЛЮДСЬКИМ КАПІТАЛОМ.....	549
Хамініч С.Ю., Приходько В.Р. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МАРКЕТИНГУ В СОЦІОКУЛЬТУРНІЙ СФЕРІ.....	553
Ціпуринда В.С. РОЛЬ ПЕРСОНАЛУ В ПІДВИЩЕННІ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ І СТАБІЛЬНОСТІ В РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	556
Чернишова А.В. ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНИХ ТОРГОВИХ МАРОК У МЕРЕЖАХ РОЗДРІВНОЇ ТОРГІВЛІ.....	561
Шаповал О.А. МІСЦЕ ОЦІНЮВАННЯ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА.....	564
Шишмарьова Л.О. МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ОБЧИСЛЕННЯ ПАРАМЕТРІВ СІТЬОВОГО ГРАФІКА.....	568
Щербакова А.С. МЕХАНІЗМИ СТИМУЛЮВАННЯ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В АГРАРНІ ПІДПРИЄМСТВА НА МЕЛІОРОВАНИХ ЗЕМЛЯХ ЯК ШЛЯХ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ.....	573
Яценко К.А. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ.....	579
СЕКЦІЯ 5	
РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА	
Василенко В.М., Дружиніна В.В. ДО ПИТАННЯ ПРО ОПТИМІЗАЦІЮ ПОВНОВАЖЕНЬ МІЖ ЦЕНТРОМ І РЕГІОНАМИ.....	585
Губарь О.В. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ РЕГІОНУ.....	590
Дискіна А.А., Богаченко Я.В. НАПРЯМИ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В УКРАЇНІ.....	596
Зайцева В.М. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТУРИСТИЧНИХ КЛАСТЕРІВ У ЗАПОРІЗЬКОМУ РЕГІОНІ.....	600
Ілляшенко І.О. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ТА СУЧАСНИЙ СТАН МЕДИЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ КИЄВА.....	605
Кубай О.Г. ПРОБЛЕМИ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ УПРАВЛІННЯ В РЕГІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМАХ.....	610
Муштай В.А. ТЕНДЕНЦІЇ У ФУНКЦІОНУВАННІ РИНКУ МОЛОКА ТА МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	615
Онопрієнко І.М. ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РИНКУ М'ЯСА.....	619
Романко О.П. СУЧАСНІ КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНУ.....	623
Сойма С.Ю. ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ.....	628
Стефанків О.М., Стефанків В.О. ИСПОЛЬЗОВАНИЕ КЛАСТЕРНОГО ПОДХОДА К РЕАЛИЗАЦИИ РЕГИОНАЛЬНЫХ ПРОГРАММ ПО ЭНЕРГОСБЕРЕЖЕНИЮ.....	631
СЕКЦІЯ 6	
ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	
Андрущенко О.С. ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ У СВІТОВІЙ ПРАКТИЦІ.....	635
Гарнага О.М. ЕВОЛЮЦІЯ ПОНЯТТЯ ЗБАЛАНСОВАНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ.....	641

Кислий В.М., Новосад В.О. УРАХУВАННЯ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИХ ФАКТОРІВ У МЕХАНІЗМІ ЦІНОУТВОРЕННЯ.....	645
Лихогруд О.М. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРОЦЕСУ ОЦІНЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ В УКРАЇНІ.....	651
Попов А.С. ФРАГМЕНТАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.....	656
Сафранов Т.А., Губанова Е.Р., Шанина Т.П. РЕАЛІЗАЦІЯ КЛАСТЕРНОЇ СТРАТЕГІЇ В СФЕРЕ ОБРАЩЕННЯ С ТВЕРДЫМИ БЫТОВЫМИ ОТХОДАМИ.....	662
Стасюк В.М. КОМУНАЛЬНЕ ВОДОПОСТАЧАННЯ УКРАЇНИ: АКТУАЛІЗАЦІЯ ЗАВДАНЬ СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ НА ВИРОБНИЦТВІ ТА ПРОФЕСІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ В УМОВАХ УРІЗНОМАНІТНЕННЯ ФОРМ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	667
Stasiuk V.M. SAFETY OF PRODUCTION PROCESS IN WATER SUPPLY AND SANITATION: AUTOMATION CONTRACTS AS A TOOL OF ITS IMPROVEMENT.....	672
Чепеленко А.М. ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ КЛІМАТИЧНИХ ЗАГРОЗ.....	677
СЕКЦІЯ 7	
ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА	
Vykhovchenko V.P., Fatun A.S., Zhezheria O.S. POVERTY AS SOCIAL AND ECONOMIC PHENOMENON.....	681
Богущ Л.Г. ФОРМУВАННЯ ІНФРАСТРУКТУРИ БАЗОВОЇ ОСВІТИ ЯК ФАКТОР РЕАЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬНО НЕОБХІДНИХ ПОТРЕБ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД УКРАЇНИ.....	686
Болгарін В.В., Болгаріна О.Ю. ОЦІНЮВАННЯ ВПЛИВУ РІВНЯ ТА ЯКОСТІ ОСВІТИ НА ПРОЦЕС ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ.....	694
Герчанівська С.В., Стемковська І.В. МАРКЕТИНГОВА ДІЯЛЬНІСТЬ У СЛУЖБІ ЗАЙНЯТОСТІ.....	698
Григорук П.М., Оксененко К.В. УПРАВЛІННЯ МОТИВАЦІЄЮ ПЕРСОНАЛУ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	702
Качан Г.М. УПРАВЛІННЯ ВТОРИННОЮ ЗАЙНЯТІСТЮ МОЛОДІ УКРАЇНИ.....	707
Макарова О.В., Черенько Л.М. СОЦІАЛЬНІ ПОСЛУГИ ДЛЯ СІМЕЙ ІЗ ДІТЬМИ: НОВІ ВИКЛИКИ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ.....	711
Підлипна Р.П. АНАЛІЗ ЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ У ПОДОЛАННІ ВІДНОСТІ.....	715
Рахман М.С., Картава М.Ю. ЕКОНОМІКО-СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЗАЙНЯТОСТІ ТА БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ.....	721
Романуха О.М. ДЕФОРМАЦІЇ В ОПЛАТІ ПРАЦІ ЯК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ПРОБЛЕМА.....	725
Федотова Т.А., Колеченко Д.О. ЕФЕКТИВНА ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОЧИХ МІСЦЬ НА ПІДПРИЄМСТВАХ.....	730
СЕКЦІЯ 8	
ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ	
Александрова Г.М. ВПЛИВ ЧИННИКІВ НА СТАН СОЛІДАРНОЇ СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ.....	734
Альтаяу Фатхи ЛИКВИДНОСТЬ БАНКА, ЕЕ РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ В ЕГО ЭФФЕКТИВНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	738
Биховченко В.П., Гончар А.О., Федорович І.Я. УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ ТА СВІТОВИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ РИНКУ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ.....	742
Биховченко В.П., Іванюк О.В., Городнича Ю.В. СТАН МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА ЙОГО ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ.....	747

Биховченко В.П., Кирильчук О.В. ОБЛІКОВА СТАВКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ.....	751
Биховченко В.П., Фоменко Ю.В., Халімон О.П. СУЧАСНИЙ СТАН СИСТЕМИ ІНВЕСТИВАННЯ АКТИВІВ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ ...	755
Борисюк О.В. САМОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ: ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ ТА ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРУВАННЯ.....	759
Власюк Н.І. РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МІЖБЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ: ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ.....	765
Волощук Р.Є. НАЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ ТА НАПРЯМИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ В УКРАЇНІ.....	769
Глухова В.І., Булах М.О. ДЖЕРЕЛА ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ.....	774
Толуб'як В.С., Горин В.П. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПЕНСІЙНИХ РЕФОРМ: УРОКИ ТА ВИСНОВКИ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	779
Гришук Н.В. ЦІННІ ПАПЕРИ У ФІНАНСОВІЙ АРХІТЕКТУРІ СУЧАСНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ.....	786
Грубінка І.І. ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА КРЕДИТУВАННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ІНОЗЕМНИЙ ДОСВІД ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД.....	790
Дерманська Л.В. ВПЛИВ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ НА ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИЙ КЛІМАТ В УКРАЇНІ.....	793
Забоєнко В.О., Трудова М.С. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ДЕРИВАТИВІВ В УКРАЇНІ.....	797
Залізко Н.М. МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТНОЮ БЕЗПЕКОЮ.....	801
Іванченко М.О., Добролежа К.М., Чубак А.Ю. АНАЛІЗ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	806
Івченко Л.В. СУТНІСТЬ ГРОШОВИХ КОШТІВ: ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ.....	812
Клівіденко Л.М., Русятинська А.О. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ.....	818
Козлов В.П., Руденко Р.В. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ БАНКІВ ЯК ІНСТИТУТІВ КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	824
Коніна М.О. ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ СИСТЕМИ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ.....	828
Коренюк Л.В. ОСОБЛИВОСТІ КРЕДИТУВАННЯ БАНКАМИ АГРАРНИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	834
Коць О.О., Гавдьо Р.О., Пістун Х.І. ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ РЕФІНАНСУВАННЯ БАНКІВ НА ПОКАЗНИКИ ЇХНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	837
Лазнева І.О., Бренер А.В. АНАЛІЗ ВИДІВ FOREX-ЮРИСДИКЦІЙ У КОНТЕКСТІ НЕОБХІДНОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ FOREX В УКРАЇНІ.....	841
Литвинюк О.В. НАУКОВО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ТА ПАСИВАМИ БАНКІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ДИСБАЛАНСІВ.....	847
Луценко І.С., Хомутенко В.П. СУЧАСНИЙ МЕХАНІЗМ ОПОДАТКУВАННЯ ІНСТИТУТІВ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТИВАННЯ ТА ЇХ УЧАСНИКІВ	853
Нагайчук В.В., Сусіденко О.В. ПОЛІТИКА ФОРМУВАННЯ ЦІЛЕЙ І ЗАВДАНЬ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА.....	859
Налукова Н.І. СТРАХОВЕ ПОСЕРЕДНИЦТВО У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБАЛАНСОВАНOSTІ ІНТЕРЕСІВ СТРАХОВИКІВ І СТРАХУВАЛЬНИКІВ.....	863

Ребрик Ю.С., Ребрик М.А. ФІНАНСОВА КРИЗА БАНКУ: ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ТА МЕХАНІЗМ ПОДОЛАННЯ.....	868
Росенко В.В., Боженко А.С., Іванова А.С. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ КРЕДИТНИХ СПІЛОК В УКРАЇНІ.....	874
Рудь І.Ю. АНАЛІЗ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ.....	877
Стецько М.В. РИНОК АКЦІЙ У ФОРМУВАННІ СТРУКТУР КОРПОРАТИВНОГО ТИПУ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ.....	881
Терещенко В.Л. ПРОБЛЕМА УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ УКРАЇНИ.....	887
Ткач К.М. АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНА РЕФОРМА В КОНТЕКСТІ СТВОРЕННЯ САМОДОСТАТНІХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	894
Уманська В.Г. ВНУТРІШНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ.....	897
Петленко Ю.В., Хоменко А.Р. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ НА ОСНОВІ СВДОВОГО ДОСВІДУ.....	903
Чопляк І.А. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ М'ЯСОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ.....	908
Штефан Л.Б., Когут Я.С. СУЧАСНИЙ СТАН РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ.....	913
Штефан С.І. НЕОБХІДНІСТЬ МОДЕРНІЗАЦІЇ ІНСТИТУЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ.....	917
Яременко О.Р., Костильова О.М. ПРОБЛЕМНІ КРЕДИТИ БАНКІВ: ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ЇХ РОЗВИТКУ В УМОВАХ БАНКІВСЬКОЇ КРИЗИ.....	921
СЕКЦІЯ 9	
БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ	
Амалян Н.Д., Амалян А.В. ТЛУМАЧЕННЯ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ПРОДАЖУ ЗІ ЗНИЖКАМИ ТА БОНУСАМИ СУДОВИМИ ІНСТАНЦІЯМИ ТА СТАНДАРТАМИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ.....	927
Григоренко О.С. ЕВОЛЮЦІЯ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН.....	933
Кашуба В.Д. РІВЕНЬ ТА ЯКІСТЬ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ.....	938
Малахова А.В., Мартиненко О.В. ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ЗАПАСІВ І ОПТИМІЗАЦІЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИХ ПРОЦЕДУР В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВАМИ.....	941
Вишневіська О.М., Машевська Я.В., Клименко В.О. СКЛАДОВІ І ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ У ГЛОБАЛІЗАЦІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	945
Мисюк В.О. ОБЛІКОВІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ МЕДІЙНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	949
Момот Л.В. ТЕНДЕНЦІЇ ТА РИЗИКИ ФОРМУВАННЯ РОЗВИТКУ ФРАНЧАЙЗИНГУ У СВІТОВІЙ ПРАКТИЦІ ТА В УКРАЇНІ.....	958
Назарова І.Я. ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ІНОЗЕМНОЇ ВАЛЮТИ НА РОЗПОДІЛЬЧИХ РАХУНКАХ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	962
Одношевна О.О. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ.....	967
Осадча Г.Г., Обатюк Ю. МЕТОДИ ПОВБУДОВИ ФУНКЦІЇ ВИТРАТ – ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ.....	971

Откаленко О.М. ЦІНОУТВОРЕННЯ НА РИНКУ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ: СТРАТЕГІЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ.....	976
Панадій О.П. УДОСКОНАЛЕННЯ РОЗПОДІЛУ ЗАТРАТ НА УТРИМАННЯ МАШИН І ОБЛАДНАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ДЛЯ ЦІЛЕЙ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ.....	982
Потривасєва Н.В., Машевська Я.В. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЗА МІЖНАРОДНИМИ ТА НАЦІОНАЛЬНИМИ СТАНДАРТАМИ.....	988
Романів С.Р., Михайлишин Н.П. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНОГО АУДИТУ В УКРАЇНІ.....	992
Головацька С.І., Сашко О.П. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА ЗА ЦЕНТРАМИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	998
Семчук І.В., Мазур В.Г. ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ПРОЦЕСУ ОБ'ЄДНАННЯ ПІДПРИЄМСТВ НА ЕТАПІ ПЕРВИННОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ ЗВІТНОСТІ.....	1002
Тимрієнко І.Ю., Онофрійчук Н.В., Савчук В.О. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АУДИТУ У СФЕРІ КАПІТАЛЬНИХ ВКЛАДЕНЬ.....	1006
Томчук О.Ф. АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ДІЛОВОЮ АКТИВНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	1012
Фурса В.П. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ВІДПОВІДНО ДО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ.....	1017
Шилко І.С. ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ КОЛЕДЖІВ ДЕРЖАВНОЇ ТА КОМУНАЛЬНОЇ ФОРМ ВЛАСНОСТІ ЯК ПРЕДМЕТ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ.....	1021
Шматковська Т.О., Демедюк Л.В., Данилюк Н.В. ФОРМУВАННЯ ВДАЛОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ ВИТРАТ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА ЯК НЕОБХІДНОЇ ПЕРЕДУМОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБ'ЄКТИВНОГО ОБЛІКУ.....	1026
Юнацький М.О. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ КОНТРОЛЬ: ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗВІТНІСТЬ	1030
Якубенко Ю.Л. СПЕЦІАЛЬНИЙ РЕЖИМ ОПОДАТКУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	1035
СЕКЦІЯ 10	
СТАТИСТИКА	
Марець О.Р., Вільчинська О.М. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ПОВУДОВИ ІНТЕГРАЛЬНИХ ІНДИКАТОРІВ.....	1038
СЕКЦІЯ 11	
МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ	
ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ	
Бегун С.І., Ляшук В.В. ЗАСТОСУВАННЯ РЕГРЕСІЙНОГО АНАЛІЗУ ДЛЯ МОДЕЛЮВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ, ЩО ВИРОБЛЯЮТЬ КОНТРОЛЬНО-ВИМІРЮВАЛЬНІ ПРИЛАДИ.....	1042
Благун І.С., Ничик І.Л. ГАЛУЗЕВИЙ АНАЛІЗ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РИНКУ ТА ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНОЇ КАРТИ РИНКУ.....	1046
Коцюба О.С. ОЦІНЮВАННЯ ДИСКОНТОВАНОГО ТЕРМІНУ ОКУПНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ ЗА УМОВ НЕЧІТКИХ ВИХІДНИХ ДАНИХ.....	1051
Кузнецов П.В. РОЛЬ МАРКЕТИНГУ В РОЗВИТКУ МОВІЛЬНОЇ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ В УКРАЇНІ.....	1057

УДК 338.5

Тодосійчук В.Л.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
Вінницький національний аграрний університет*

Алескерова Ю.В.

*кандидат економічних наук, доцент,
Вінницький національний аграрний університет***БЮДЖЕТУВАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД
В УПРАВЛІННІ АГРАРНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ****BUDGETING AS AN INNOVATIVE APPROACH
IN THE MANAGEMENT OF AN AGRICULTURAL ENTERPRISE****АНОТАЦІЯ**

Розкрито теоретико-методологічні основи й еволюційні детермінанти формування бюджетування як інноваційного методу управління аграрними підприємствами. Проаналізовано стадії стратегічного фінансового планування, змістовну інтерпретацію дефініції «бюджетування» у фахових літературних джерелах. Сформульовано авторське бачення змістовних характеристик бюджетування, визначено аспекти важливості даного підходу в управлінні. Доведено, що бюджетування є аксіоматичним поняттям, адже його завдання полягає у координації усіх сторін діяльності та зусиль усіх економічних підрозділів на досягнення намічених результатів і та в кінцевому результаті на забезпечення високої ефективності підприємництва.

Ключові слова: бюджетування, фінансове планування, аграрне підприємство, управління, інновації.

АННОТАЦИЯ

Раскрыты теоретико-методологические основы и эволюционные детерминанты формирования бюджетирования как инновационного метода управления аграрными предприятиями. Проанализированы стадии стратегического финансового планирования, содержательную интерпретацию дефиниции «бюджетирование» в специализированных литературных источниках. Сформулировано авторское видение содержательных характеристик бюджетирования, определены аспекты важности данного подхода в управлении. Доказано, что бюджетирование является аксиоматичным понятием, ведь его задача состоит в координации всех сторон деятельности и усилий всех экономических подразделений на достижение намеченных результатов и в конечном итоге на обеспечение высокой эффективности предпринимательства.

Ключевые слова: бюджетирование, финансовое планирование, аграрное предприятие, управление.

ANNOTATION

The article discusses theoretical and methodological foundations and evolutionary determinants of the formation of budgeting as an innovative method of management of agricultural enterprises. Analyzed the stage of strategic financial planning, meaningful interpretation of the definition of «budgeting» in the specialized literature. Formulated the author's vision of the key characteristics of budgeting, determined aspects of the importance of this approach to management. It is proved that budgeting is an axiomatic concept, because its task is to coordinate all aspects of the activity and efforts of all economic entities for achieving the intended results and, ultimately, ensuring high business efficiency.

Keywords: budgeting, financial planning, agricultural business and management, innovative.

Постановка проблеми. Виклики сьогодення, постреволюційного характеру, висувають необхідність посилення значності бюджетних категорій у аграрному середовищі України. Виникає потреба у синхронному

корегуванні бюджетних функцій, бюджетних задач, пошуку додаткових інструментів процесу бюджетування. Відбувається переймання поняття «бюджет» мікросередовищем – підприємствами, макросередовищем – держави. Процес домінант в основу основ ставить сутність бюджету як плану, що пояснюється наростаючою потребою в якісному фінансовому плануванні на мікрорівні як запоруки стабільності діяльності аграрного підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню проблем бюджетування присвячені праці зарубіжних спеціалістів: Г. Андерсона, Р. Брейлі, Е. Джонса, К. Друрі, Д. Ірвіна, Т. Карліна, С. Майерса, А. МакМіна, Ш. Міллза, Б. Нідлза, Д. Пірсона, П. Пітерсона, Р. Речліна, Дж. Сігела, Д. Хана, Дж. Шима. Актуальність організації бюджетування представлена публікаціями вітчизняних учених, таких як: С.С. Аптекарь, В.З. Бугай, М.М. Вінніченко, О.О. Гаврилова, Д.А. Гладких, Р.С. Квасницька, Д.Б. Коркуна, П.О. Куцик, Т.О. Ілляшенко, С.Ф. Голова та В.П. Савчука, П.В. Єгорова, Ю.Г. Лисенко, А.А. Жамойда та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. На даному етапі залишається невирішеним питання визначення місця бюджетування в системі управління аграрним підприємством як інноваційного методу сучасної економічної думки та проблеми його застосування у сфері управління фінансовими ресурсами держави.

Постановка завдання. Метою публікації є розроблення та обґрунтування поняття бюджетування в системі управління аграрним підприємством та визначення його як інноваційного методу управління діяльністю.

Виклад основного матеріалу дослідження. У широкому розумінні бюджетування постає як система регулярного економічного управління, спрямована на оптимізацію фінансових потоків, як інструмент організації обліку та контролю фінансових ресурсів, як загальна концепція методології фінансового планування, універсальний інструмент управління ресурсами та організацією.

В умовах ринкової економіки управління діяльністю підприємства неможливе без вирішення та урегулювання проблем фінансового характеру. Для того щоб уникнути фінансових помилок, які можуть призвести до втрати значних статків підприємства, керівництво та менеджери вищих фінансових ланок повинні детально вивчати технологію стратегічного фінансового управління.

Стратегічне фінансове управління являє собою процес розробки стратегій, тактик, програм по управлінню фінансами на підприємстві, саме ці програми забезпечують стабільну роботу підприємства, дають змогу ефективно використовувати матеріали та планувати свої прибутки.

Вироблена стратегія і тактика являють собою спеціальну фінансову програму, або, інакше, – фінансову політику підприємства. Вона, у свою чергу, є однією із частин економічної політики і визначається такими чинниками: закономірностями розвитку економічних відносин у суспільстві; історичними умовами, в яких держава здійснює свої функції; конкретними завданнями і цілями на даному етапі розвитку підприємства.

Така фінансова політика може бути успішно реалізована тільки при науковій організації процесу стратегічного управління фінансами підприємства.

Стадії стратегічного фінансового планування утворюють відповідні ланки управління. До них належать:

- розробка форм фінансових відносин та шляхи їх удосконалення (фінансове право);
 - практичне застосування форм фінансових відносин (фінансова діяльність, що полягає у розробці і виконанні фінансових планів і фінансових прогнозів);
 - перевірка дотримання, вивчення, аналізу діючих форм фінансових відносин з метою підготовки пропозицій щодо їх подальшого удосконалення (фінансовий контроль).
- У процесі реалізації головної мети підприємства, стратегічне фінансове управління спрямоване на виконання таких основних завдань:
- забезпечення формування достатнього обсягу фінансових ресурсів відповідно до потреб підприємства у майбутньому;
 - забезпечення найбільш ефективного розподілу та використання сформованого обсягу фінансових ресурсів у розрізі основних напрямів діяльності підприємства. Це завдання реалізується шляхом ефективного управління активами підприємства, оптимізації їх розміру і складу, ефективної податкової, амортизаційної та дивідендної політики;
 - оптимізація грошового обігу забезпечується шляхом ефективного управління грошовими потоками підприємства в процесі кругообігу його грошових коштів;
 - використання методів уникнення та нейтралізації негативних наслідків фінансово-гос-

подарської діяльності, формування страхових фондів, передачі ризиків страховим фондам;

- забезпечення можливостей швидкого реінвестування капіталу при зміні зовнішніх і внутрішніх умов здійснення господарської діяльності.

Фінансовий менеджмент реалізує свою головну мету та основні завдання шляхом здійснення певних функцій:

- розроблення фінансової стратегії підприємства;
- створення організаційних структур, що забезпечують прийняття та реалізацію управлінських рішень;
- формування ефективних інформаційних систем, що забезпечують обґрунтування альтернативних варіантів управлінських рішень;
- здійснення аналізу та планування різних аспектів фінансової діяльності підприємства;
- здійснення ефективного контролю за реалізацією прийнятих управлінських рішень у сфері фінансової діяльності.

Але дуже важливо пам'ятати, що майже усім підприємствам притаманні самостійність та власна відповідальність за результати фінансово-господарської діяльності, через це виникає об'єктивна потреба в удосконаленні фінансового управління підприємством, що здійснюється на основі складання оперативних фінансових планів, з урахуванням накопиченого світового досвіду та новітніх досягнень у цій сфері.

Одним із напрямів такого удосконалення є технологія бюджетування, яка виникла та набула поширення у країнах Західної Європи, США та Японії ще в другій половині ХХ ст., однак значення якої недооцінюється керівниками вітчизняних підприємницьких структур.

Незважаючи на значні досягнення в теорії та практиці бюджетування, існують розбіжності щодо тлумачення цієї економічної категорії та непоодинокі випадки її помилкового ототожнення із поняттям «планування», що потребує більш глибокого розслідування.

Деякі економісти [1; 2] вважають, що бюджет – це кількісний план, як правило, у вартісному (грошовому) вимірі, який складається у формі кошторису (балансу) фінансових показників, скоординованого за всіма підрозділами підприємства на період до одного року. Процеси, пов'язані з формуванням бюджетів, отримали назву «бюджетування» як інструменту оперативного фінансового планування, спрямованого на поетапну трансформацію стратегічного фінансового плану в систему поточних планів, складової управлінського обліку і поточного контролю.

На практиці бюджети найчастіше розробляються на рік, у тому числі з розбивкою по кварталах, місяцях і декадах, упродовж якого інформація коригується і уточнюється, тому процес бюджетування може стати безперервним.

Змістовну інтерпретацію дефініції «бюджетування» у фахових літературних джерелах

подають з декількох позицій. Так, одна група авторів [10] розглядає його в якості послідовного процесу формування взаємопов'язаних бюджетів, що «базується як на самостійно розроблених підприємством, так і на загальновищаних вимогах та процедурах» [7]. Український учений В.М. Шелудько як прибічник процесного підходу вказує на безпосередні об'єкти, охоплені бюджетуванням, як то напрямки діяльності, бізнес-процеси, підрозділи чи центри відповідальності [15].

Інша когорта науковців [13; 14] вбачає під бюджетуванням управлінську технологію планування, обліку та контролю доходів, витрат і капіталу на основі складених у відповідності зі стратегічними фінансовими цілями і статутними завданнями підприємства бюджетів, тобто спостерігаємо чітке окреслення меж його функціонального призначення, проте достатньо звужене.

Експерт з фінансового менеджменту В.М. Шелудько [15] додатково акцентує увагу на координаційних і мотиваційних функціях бюджетування, а також зважає на його здатність конкретизувати, обґрунтовувати та розширювати завдання річного плану підприємства з метою усунення непередбачуваних змін, координації дій між окремими структурними підрозділами для уникнення прийняття незгоджених рішень та організації дієвого управлінського контролю. Необхідно зазначити, що відсутність серед економістів одностайності в частині окреслення функцій бюджетування пов'язано із залежністю їх прояву від фази формування і виконання бюджетів.

Комплексний підхід до трактування змісту поняття «бюджетування» знаходимо в роботі Д.М. Гладких, який розглядає його як частину управлінського обліку і розкриває значимість у багатьох сферах використання [6]:

- у фінансовому менеджменті – дає можливість заздалегідь сформулювати уявлення про структуру бізнесу організації, регулювати обсяг витрат у межах, що відповідають загальному припливу коштів, визначити, коли і на яку суму повинно бути забезпечено фінансування;

- у сфері управління комерційною діяльністю – змушує керівника систематично займатися маркетингом для розробки більш точних прогнозів та ідентифікувати найбільш доцільні й ефективні комерційні заходи, зважаючи на наявні ресурсні можливості щодо їх здійснення;

- у сфері загального управління – чітко визначає місце кожної функції (комерційної, виробничої, фінансової, адміністративної тощо), дає змогу забезпечити належну координацію дій усіх служб, орієнтуючи їх на спільну діяльність для досягнення затверджених в бюджеті показників;

- у сфері управління витратами – сприяє більш оцадливому використанню ресурсів і пошуку шляхів зниження витрат.

Таким чином, внутрішньо-фірмове бюджетування – це не стільки інструмент, скільки управлінська технологія, яка передбачає під-

готовку, складання та затвердження системи пов'язаних між собою бюджетів, узгоджених за строками, мотивацію до їх виконання, контроль за реалізацією із подальшим регулюванням господарської діяльності підприємства чи коригуванням його цільових орієнтирів задля узгодження бюджетних (планових) показників із фактичними з урахуванням впливу факторів зовнішнього середовища; це показник якості управління на підприємстві, відповідності рівня його менеджерів та управлінських рішень сучасним вимогам.

Основа побудови та інтеграції бюджетування в загальну систему управління підприємством повинні складати науково обґрунтовані і практично орієнтовані елементи, сукупність яких розглянута нижче [3].

Створення і подальше повноцінне функціонування системи бюджетування на підприємстві забезпечується комплексом дій у рамках трьох складових [8]:

1. Технологія бюджетування, до складу якої входять інструменти фінансового планування (види і формати бюджетів, система цільових показників і нормативів), порядок консолідації бюджетів різних рівнів управління і функціонального призначення тощо.

2. Організація бюджетування, яка включає фінансову структуру компанії (склад центрів обліку, які є об'єктами бюджетування), бюджетний регламент і механізми бюджетного контролю (процедури формування бюджетів, їх представлення, узгодження і затвердження, порядок послідовного коригування, збору та обробки даних про виконання бюджету), розподіл функцій в апараті керівництва (між функціональними службами та структурними підрозділами різного рівня) в процесі бюджетування, систему внутрішніх нормативних документів (положень, посадових інструкцій та інших).

3. Автоматизація фінансових розрахунків, що передбачає складання фінансових прогнозів, включаючи сценарний аналіз, постановку так званого суцільно управлінського або інтегрованого обліку, у межах якого в будь-який час можна отримати оперативну інформацію про хід виконання бюджетів за окремими напрямками господарської діяльності, видами продукції чи контрактами підприємства, його структурними підрозділами, філіями, дочірніми компаніями тощо.

Процес упровадження системи бюджетування на підприємстві є доволі складним, довготривалим і залежним від специфіки господарських операцій конкретного суб'єкта підприємництва, що потребує адаптації у кожному випадку окремо. До того ж не існує універсального підходу щодо послідовності реалізації і складу етапів бюджетування, однак у цілому їх можна поєднати у низку логічно-структурованих етапів [12]: аналіз наявних бізнес-процесів, їх опис і паспортизація; виділення центрів відповідальності (фінансового обліку); ство-

рення бюджетного комітету; розробка бюджетного регламенту і форм бюджетного контролю; автоматизація розробки бюджетів; інтеграція з існуючою системою фінансового планування; створення системи мотивації досягнення бюджетних показників.

Під час бюджетування можуть бути використані різні алгоритми розробки бюджетів, особливістю яких, на відміну від форм бухгалтерської звітності, є те, що вони не стандартизуються, а визначаються цілями та об'єктами планування, характером і обсягами діяльності підприємства, його фінансовою і виробничою структурами [2].

Від вибору методів бюджетного планування, тобто способів та прийомів формування бюджетів, значною мірою залежить реалістичність планових показників. У свою чергу, на цей вибір впливає безліч індивідуальних характеристик підприємства: розмір та життєвий цикл, ринкова кон'юнктура, рівень розвитку корпоративної бюджетної системи, особливості внутрішньо-організаційної побудови, кваліфікація працівників, задіяних у процесі бюджетування, рівень застосування сучасних інформаційних технологій та програмного забезпечення.

Доцільність упровадження бюджетування на підприємствах усіх галузей економіки, розмірів та напрямів діяльності обумовлюється тим, що побудова та аналіз бюджетних форм надає менеджменту компанії інформацію для обґрунтування та прогнозування наслідків того чи іншого управлінського рішення (виробничого, інвестиційного, маркетингового тощо), оцінки досягнутих результатів порівняно із цілями, встановленими фінансовими планами минулих періодів. Незважаючи на існування беззаперечних переваг, бюджетування також супроводжується низкою негативних моментів для підприємств, які намагаються використати його в рамках наявної системи фінансового планування (рис. 1).

Для подолання недоліків бюджетування група дослідників під керівництвом Р.С. Квасницької пропонує дотримуватися таких умов [7]: удосконалювати організаційну структуру підприємства, яка дасть змогу персоналізувати функції та відповідальність керівників; чітко структурувати всі процеси, визначати відповідальних за них осіб з метою автоматизації операцій і спрощення процесу бюджетування; стандартизувати дані для налагодження

Рис. 1. Переваги та недоліки впровадження системи бюджетування на підприємстві
Джерело: [2; 7; 15]

їх спільного використання всіма бізнес-одинацями підприємства; удосконалювати облікову систему, адже вона є «постачальником» необхідних даних; інтегрувати бюджетування з організаційною та інформаційною структурами підприємства.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. За часів низької фінансової результативності і платоспроможності аграрних підприємств необхідність та доцільність впровадження прогресивної управлінської технології – бюджетування – є аксіоматичним, адже її завдання полягає у координації усіх сторін діяльності та зусиль усіх економічних підрозділів на досягнення намічених результатів і та в кінцевому результаті забезпечення високої ефективності підприємства. Тому можна зробити такі висновки з даного питання:

1. Метою організації бюджетування є зростання економічної ефективності й зміцнення фінансової стійкості підприємства, що досягається за допомогою координації діяльності всіх його структурних підрозділів аграрних підприємств, спрямованої на досягнення кількісно й якісно визначеного кінцевого результату діяльності.

2. Прогнозованими результатами системи організації бюджетування на аграрному підприємстві, про що свідчить дослідження, є: становлення системи регулярного фінансового планування й контролю; можливість складання зведеного бюджету підприємства на різні часові інтервали (місяць, квартал, півріччя, рік тощо); підвищення рівня керованості підприємством; зростання кваліфікації аграрного персоналу підприємства внаслідок вивчення методик фінансового планування та наділення додатковими повноваженнями за складання того чи іншого бюджету; покращення показників фінансово-господарської діяльності підприємства в цілому тощо.

3. Система організації бюджетування взаємопов'язана з системами оперативного, фінансового, управлінського обліків, що складає єдину облікову систему підприємства. Методом управлінського обліку з метою ефективності системи організації бюджетування є метод обліку за центрами фінансової відповідальності, застосування якого є найбільш доцільним.

Виходячи з вищевикладеного, пропонуються такі основні новації, пов'язані із введенням системи бюджетування, орієнтованого на результат:

1) проведення курсу на більш ефективне сполучення бюджетного процесу з цілями і завданнями держави;

2) створення системи показників оцінки результативності публічно-правових утворень і їх сегментів;

3) введення нових стандартів обліку.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Аптекарь С.С., Жамойда А.А. Влияние бюджетирования на организационную структуру предприятия и его инвестиционную привлекательность / С.С. Аптекарь, А.А. Жамойда // Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект. Сборник научных трудов. – Донецк : ДонНУ, 2003. – С. 347-352.
2. Бугай В.З. Аспекти бюджетування в управлінні господарською діяльністю на підприємстві / В.З. Бугай, А.В. Бугай, Ю.Ю. Ренгевич // Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. – 2010. – № 4(8). – С. 10-16.
3. Вініченко М.М. Визначення цільової функції бюджетування / М.М. Вініченко // Фінанси України. – 2009. – № 6. – С. 119-124.
4. Вініченко М.М. Визначення цільової функції бюджетування / М.М. Вініченко // Фінанси України. – 2009. – № 6. – С. 119-124.
5. Гаврилова О. Типичные ошибки процесса бюджетирования / О. Гаврилова // Консультант. – 2009. – № 3. – С. 30-32.
6. Гладких Д. Особливості планування доходів та витрат / Д. Гладких // Вісник НБУ. – № 1. – С. 6-8.
7. Квасницька Р.С. Бюджетування як елемент фінансового планування підприємства / Р.С. Квасницька, Л.О. Малінчук. – Всеукраїнський науково-виробничий ж-л «Інноваційна економіка». – Тернопільський ін-т агропромислового виробництва НААН (ТІ АПВ НААН). – 2011. – № 6(25). – С. 252-254.
8. Коркуна Д. Бюджетування у системі фінансового планування підприємства / Д. Коркуна // Формування ринкової економіки в Україні. – 2009. – № 19. – С. 330-334.
9. Куцик П.О. Бюджетування як основна складова оперативного планування та фінансового контролю вищих навчальних закладів / П.О. Куцик // Зб. наук. пр. «Економічні науки». Серія «Облік і фінанси». – Луцьк : ЛНТУ, 2010. – Вип. 7(25). – Ч. 2. С. 192-201.
10. Ілляшенко Т.О. Бюджетування як напрямок удосконалення системи управління діяльністю підприємств / Т.О. Ілляшенко, К.В. Ілляшенко, М.В. Скобенко // Вісник СумДУ. Серія «Економіка». – 2012. – № 3. – С. 36-44.
11. Жамойда А.А. Инструменты организации бюджетирования промышленных предприятий в Украине // Вісник Донецького університету. Серія В. Економіка і право. – Донецьк : ДонНУ. – 2003. – № 1. – С. 159-170.
12. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств : [підручник] / О.О. Непочатенко, Н.Ю. Мельничук. – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 504 с.
13. Мінковська М.В. Аспекти бюджетування: переваги та недоліки, успіхи та помилки / М.В. Мінковська // Економіка промисловості. – 2008. – № 4. – С. 161-167.
14. Роговий А.В. Фінансове планування як функція менеджменту підприємства / А.В. Роговий // Науковий вісник ЧДІЕУ. – 2009. – № 2(3). – С. 120-127.
15. Шелудько В.М. Об'єктивна необхідність впровадження органічного землеробства в Україні / В.М. Шелудько // Бізнес Інформ. – 2013. – № 3. – С. 177-181 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2013_3_31.